

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U003977

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 27-07-2026

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ від 28.08.2026 № 1190/ст

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Скіпальська Олена Миколаївна

2. Olena Skipalska

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 015

Назва наукової спеціальності: Професійна освіта (за спеціалізаціями)

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Професійна освіта

Дата захисту: 10-08-2026

Спеціальність за освітою: Педагогіка і методика середньої освіти. Мова та література (англійська)

Місце роботи здобувача: Національний університет «Київський авіаційний інститут»

Код за ЄДРПОУ: 45853942

Місцезнаходження: просп. Гузара Любомира, Київ, 03058, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 14599

Повне найменування юридичної особи: Національний університет «Київський авіаційний інститут»

Код за ЄДРПОУ: 45853942

Місцезнаходження: просп. Гузара Любомира, Київ, 03058, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний університет «Київський авіаційний інститут»

Код за ЄДРПОУ: 45853942

Місцезнаходження: просп. Гузара Любомира, Київ, 03058, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 14.35.07, 14.01.85, 16.21.33

Тема дисертації:

1. Формування професійно-комунікативної компетентності майбутніх диспетчерів управління повітряним рухом в авіаційних навчальних закладах США
2. The development of professional and communicative competence of future air traffic controllers in USA aviation training institutions

Реферат/анотація:

1. Формування професійно-комунікативної компетентності майбутніх диспетчерів управління повітряним рухом в авіаційних навчальних закладах США. Актуальність теми зумовлена зростанням інтенсивності повітряного руху, ускладненням технологічних процесів управління польотами та посиленням міжнародних вимог до рівня підготовки авіаційних фахівців. Недосконалість змістовного та науково-методичного забезпечення мовної підготовки майбутніх диспетчерів управління повітряним рухом (далі-УПР) в Україні обумовлює звернення до провідного досвіду США – країни з найбільшим у світі обсягом авіаційних операцій і розгалуженою системою підготовки персоналу. Уточнено сутність поняття «професійно-комунікативна компетентність диспетчера УПР» як складного інтегративного утворення, що охоплює: мовний компонент – поєднання стандартної фразеології ІКАО та «простої» англійської мови для розв'язання нестандартних ситуацій; когнітивно-вольовий компонент – ситуативну обізнаність, швидке прийняття рішень, когнітивну

гнучкість і концентрацію уваги; психологічний компонент – стресостійкість та психологічну стійкість в умовах дефіциту часу. Проаналізовано досвід провідних авіаційних університетів США: Університету Льюїса, Університету Північної Дакоти та Аеронавігаційного університету Ембрі-Ріддл. Встановлено, що американська система підготовки характеризується високим рівнем стандартизації, практикоорієнтованості, інтеграції з галузевими структурами та гнучкістю освітніх траєкторій. Особливу роль відіграє освітнє середовище, яке розглядається як комплекс умов, ресурсів і взаємодій, що забезпечують професійне становлення майбутніх фахівців через тісний зв'язок із реальним виробничим середовищем. Уперше обґрунтовано структурно-функціональну модель формування професійно-комунікативної компетентності (далі – ПКК) в авіаційних закладах США, що включає концептуально-цільовий, організаційно-структурний, змістовий, процесуальний та контрольний-оцінний блоки. За результатами компаративного аналізу визначено спільні та відмінні риси систем підготовки диспетчерів УПР у США та України, сформульовано рекомендації щодо модернізації вітчизняної системи на стратегічному, організаційному, змістовому та індивідуальному рівнях. Практичне значення результатів дослідження полягає у розробці навчально-методичного забезпечення для формування ПКК майбутніх диспетчерів, удосконаленні форм і методів викладання авіаційної англійської мови з урахуванням компетентнісного підходу та сучасних освітніх технологій. Результати впроваджено в педагогічну практику з метою підвищення мотивації слухачів до виконання самостійних та групових дослідницьких завдань. Прогностичний потенціал дослідження зумовлений можливістю його використання як теоретико-методологічного підґрунтя для подальших порівняльно-педагогічних розвідок, а також у підготовці наукових робіт магістрантів, аспірантів і докторантів. Ключові слова: професійно-комунікативна підготовка, диспетчер управління повітряним рухом, авіаційна англійська мова, ІКАО, ФАА, професійна підготовка, США, Україна.

2. The development of professional and communicative competence of future air traffic controllers in USA aviation training institutions. The relevance of the topic is determined by the growing intensity of air traffic, the increasing complexity of flight management technological processes, and the strengthening of international requirements for the level of training of aviation specialists. The imperfection of the content and scientific-methodological support for the language training of future air traffic controllers (hereinafter- ATC) in Ukraine necessitates drawing on the leading experience of the USA – a country with the world's largest volume of aviation operations and an extensive personnel training system. The essence of the concept of “professional and communicative competence of an ATC controller” has been clarified as a complex integrative construct encompassing: the linguistic component – a combination of standard ICAO phraseology and “plain” English for resolving non-standard situations; the cognitive-volitional component – situational awareness, rapid decision-making, cognitive flexibility, and concentration; and the psychological component- stress resistance and psychological resilience under time-constructed conditions. The experience of leading US aviation universities has been analyzed: Lewis University, the University of North Dakota, and Embry-Riddle aeronautical University. It has been established that the American training system is characterized by a high level of standardization, practical orientation, integration with industry structures, and flexibility of educational pathways. A particular role is played by the educational environment, understood as a set of conditions, resources, and interactions that support the professional environment. For the first time, a structural-functional model for the formation of professional and communicative competence (hereinafter - PCC) in US aviation institutions has been substantiated, incorporating conceptual-objective, organizational-structural, content-related, procedural, and monitoring-and-assessment components. Based on the results of comparative analysis, common and distinctive features of ATC training systems in the USA and Ukraine have been identified, and recommendations have been formulated for modernizing the national system at the strategic, organizational, content-related, and individual levels. The practical significance of the research findings lies in the development of teaching and methodological support for the formation of PCC among future controllers, the improvement of forms and methods of aviation English instruction taking into account the competence-based approach and modern educational technologies. The results have been implemented in pedagogical practice with the aim of increasing learners' motivation to complete independent and group research tasks. The prognostic potential of the research stems from its applicability as a theoretical and methodological

foundation for further comparative pedagogical studies, as well as for the preparation of academic works by master's students, postgraduate students, and doctoral candidates. Keywords: professional and communicative training, air traffic controller, aviation English, ICAO, FAA, professional training, USA, Ukraine.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Освоєння нових технологій високотехнологічного розвитку транспортної системи, ракетно-космічної галузі, авіа- і суднобудування, озброєння та військової техніки

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

1. Скіпальська О.М. Неперервна освіта в удосконаленні компетентності операторів повітряного руху. Педагогічна академія: наукові записки. 2025. №14. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14750686>
2. Скіпальська О.М. Роль викладача у підвищенні знань англійської авіаційної мови операторів повітряного руху. Вісник Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського. 2025. Вип. 2 (151). С. 22-26. DOI <https://doi.org/10.32782/1995-0519.2025.2.2>
3. Skipalska O. Basics of professional and communicative competence of air traffic controllers in the USA. Bulletin of the State University "Kyiv Aviation Institute". Series: Pedagogy. Psychology. 2025. Vol.1. №26. P. 81-88. DOI: <https://doi.org/10.18372/2411-264X.26.20180>
4. Скіпальська О.М. Професійна підготовка майбутніх операторів повітряного руху в авіаційних закладах США. Актуальні проблеми в системі освіти: заклад загальної середньої освіти – доуніверситетська підготовка – заклад вищої освіти: матеріали X міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 2024 р.). Київ, 2024. С. 451-457. DOI: <https://doi.org/10.18372/2786-5487.1.18762>
5. Скіпальська О.М. Освітні технології у формуванні компетентності майбутнього оператора повітряного руху. Формування компетентностей обдарованої особистості в системі позашкільної та вищої освіти: матеріали IV міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 17 жовтня 2024 р.). Київ, 2024. С. 359-366. DOI <https://doi.org/10.18372/2786-823.1.19312>
6. Скіпальська О.М. Вплив освітнього середовища на становлення оператора повітряного руху як фахівця. Актуальні проблеми в системі освіти: загальноосвітній заклад середньої освіти – доуніверситетська підготовка – заклад вищої освіти: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 2025р.). 1(5) С. 616-628. DOI: <https://doi.org/10.18372/2786-5487.1.20319>
7. Скіпальська О.М. Онлайн-ресурси у професійній освіті операторів повітряного руху в США. Дистанційна освіта в Україні: інноваційні, нормативно-правові, педагогічні аспекти: матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 2025 р.). 1(5). С. 352-360. URL: <https://jrn.kai.edu.ua/index.php/DEU/issue/view/1023>
8. Скіпальська О.М. Професійні стандарти підготовки диспетчерів управління повітряним рухом в США. Формування компетентностей обдарованої особистості в системі позашкільної та вищої освіти: матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 2025 р.). С. 349-356. DOI: <https://doi.org/10.18372/2786-823.1.20682>
9. Skipalska O. Peculiarities of aviation terms in translation. Current issues of science, education and society: theory and practice, International scientific-practical conference, 28 October 2022: abstracts. Uman. Pp. 41-42.

- 10. Скіпальська О.М. Комунікативна компетентність майбутніх операторів повітряного руху в умовах трансформації освіти. Актуальні проблеми вищої професійної освіти: XI Міжнародна науково-практична конференція, 2023 р.: тези доп. К., 2023. С. 121-123.
- 11. Skipalska O. Internet of things solutions are changing airports. Proceedings of XI International Scientific and Practical Conference м. Львів, 2023. Рр. 585-587.
- 12. Skipalska O. Scaffolding in using idiomatic phrases to prepare for English Language Proficiency Test. Розвиток порівняльної професійної педагогіки у контексті глобалізаційних та інтеграційних процесів: XII Міжнародний науково-методологічний Інтернет-семінар ХНУ, 2023. С. 59-60.
- 13. Скіпальська О.М. Формування професійно-комунікативної компетентності майбутніх операторів повітряного руху. Формування компетентностей обдарованої особистості в системі позашкільної та вищої освіти: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (Київ, жовтень 2023 р.) Київ, 2023. С. 337-343.
- 14. Skipalska O. Components of Communicative and Professional Competence of Air Traffic Controllers. Проблеми та перспективи поствоєнної розбудови України: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (грудень, 2023 р.) Київ, 2023. С. 316-318.
- 15. Скіпальська О.М. Вимоги до отримання робочого рівня авіаційної англійської мови за шкалою ІКАО. Актуальні проблеми вищої професійної освіти: тези доповідей XII Міжнародна науково-практична конференція (м. Київ, квітень 2024 р.) / [ред. кол.: Е.В.Лузік, А.М.Кокарева та ін.]; Київ, 2024. С. 66-70.
- 16. Skipalska O. Team Interaction of Air Traffic Controllers during the Performance of Duties in Extreme Situations. Авіація в XXI столітті – Безпека в авіації та космічні технології: матеріали XI Всесвітнього конгресу (м. Київ, 25-27 вересня 2024 р.). Київ, 2024. С. 7.70-7.73.
- 17. Скіпальська О.М. Проблеми та завдання сучасної освіти за результатами фахової науково-педагогічної практики. Наука, технології та суспільство: виклики та перспективи розвитку в сучасному світі: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Тампере, Фінляндія 2024 р.). 2024р. С. 20-21.
- 18. Skipalska O. Training of Future Air Traffic Controllers in the USA: Institutions and Specialists. Synergy of Science, technology and Innovation: International Scientific Conference (Amsterdam, Netherlands 2025). Рр. 91-94.
- 19. Скіпальська О.М. Ефективні підходи навчання професійного спілкування операторів повітряного руху. Лінгвістичні та методологічні аспекти викладання іноземних мов професійного спрямування: матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 2025 р.). С. 79-81.
- 20. Skipalska O. Making English grammar painless for ESP students. ABIA-2025: матеріали XVII Міжнародної науково-технічної конференції (Київ, 2025р.). С. 32.38-32.40.
- 21. Skipalska O. Integrated Learning and Assessment in the Professional Training of Future Air Traffic Controllers. Подолання мовних та комунікативних бар'єрів: освіта, наука, культура: збірник наукових праць / за заг. ред. О.В. Ковтун. (Київ, 2025р.). С. 318-321.
- 22. Скіпальська О.М. Необхідність неперервної освіти диспетчерів управління повітряним рухом в США. Освіта і формування конкурентоспроможності фахівців в умовах євроінтеграції: збірник тез доповідей IX Міжнародної науково-практичної конференції, 23-24 жовтня 2025 р., Мукачево / Ред. кол.: Л.І. Капітан (гол.ред.) та ін. (Ужгород – Мукачево: РІК-У, 2025 р.). С. 261-263.
- 23. Скіпальська О.М., Пазюра Н.В. Психологічна стійкість майбутніх диспетчерів управління повітряним рухом в умовах інформаційної війни як складник професійно-комунікативної компетентності. Актуальні питання сучасного соціогуманітарного знання: збірник наукових доповідей: XVII Всеукраїнська конференція молодих учених (Харків, 2 грудня 2025 р.). 2025. Вип. 17. С. 134-136. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17842787>

Наукова (науково-технічна) продукція: проекти нормативно-правових документів; проекти нормативних документів; методичні документи; аналітичні матеріали

Соціально-економічна спрямованість: підвищення продуктивності праці; поліпшення якості життя та здоров'я населення, ефективності діагностики та лікування хворих; підвищення автоматизації виробничих процесів; забезпечення промисловості чи населення новим видом інформаційно-комунікаційних послуг

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0123U101800

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Пазюра Наталія Валентинівна

2. Nataliia V. Paziura

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1234-7610

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет «Київський авіаційний інститут»

Код за ЄДРПОУ: 45853942

Місцезнаходження: просп. Гузара Любомира, Київ, 03058, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Литовченко Ірина Миколаївна

2. Iryna M. Lytovchenko

Кваліфікація: д. пед. н., професор, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8578-3985

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського"

Код за ЄДРПОУ: 02070921

Місцезнаходження: проспект Берестейський, Київ, 03056, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Федоренко Світлана Вікторівна

2. Svitlana V. Fedorenko

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8517-9975

Додаткова інформація: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=58817680500>

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет технологій та дизайну

Код за ЄДРПОУ: 02070890

Місцезнаходження: вул. Мала Шияновська, Київ, 01011, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Хайдарі Наталія Ігорівна

2. Nataliia Khaidari

Кваліфікація: к. пед. н., доц., 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7283-0159

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет «Київський авіаційний інститут»

Код за ЄДРПОУ: 45853942

Місцезнаходження: просп. Гузара Любомира, Київ, 03058, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Теремінко Лариса Григорівна

2. larysa Tereminko

Кваліфікація: к. пед. н., доц., 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6000-7365

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет «Київський авіаційний інститут»

Код за ЄДРПОУ: 45853942

Місцезнаходження: просп. Гузара Любомира, Київ, 03058, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Ковтун Олена Віталіївна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Ковтун Олена Віталіївна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Довженко Олена Андріївна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна